

SZABÓ IMRE ÜNNEPI KÖTET

Cheng

ACTA UNIVERSITATIS SZEGEDIENSIS

FORVM Acta Juridica et Politica

XI. évfolyam
3. szám

ÜNNEPI KÖTET

**DR. SZABÓ IMRE
EGYETEMI TANÁR**

70. SZÜLETÉSNAPJÁRA

SZEGED
2021

Redigunt

TAMÁS ANTAL, ZSUZSANNA JUHÁSZ, KRISZTINA RÚZS MOLNÁR, ZSOLT SZOMORA, NORBERT VARGA

Collegium scientiae actorum:

ATTILA BADÓ, MÁRTA DEZSŐ, ZSUZSANNA FEJES, KLÁRA GELLÉN,
ATTILA HARMATHY, JÓZSEF LICHTENSTEIN, BARNA MEZEY,
LÁSZLÓ NÁNÁSI, GÁBOR ROKOLYA, ARNDT SINN, BÉLA SZABÓ,
ISTVÁN SZABÓ, GERHARD THÜR

Editors:

CSABA FARKAS, MÁRTA GÖRÖG, ANDREA HEGEDŰS, ZSÓFIA KAPRINAY,
ZITA PÁKOZDI, IMRE VARGA

Redigit

MÁRIA HOMOKI-NAGY

Nota

FORVM Szeged

Szerkesztőbizottság:

ANTAL TAMÁS, JUHÁSZ ZSUZSANNA, RÚZS MOLNÁR KRISZTINA,
SZOMORA ZSOLT, VARGA NORBERT

A folyóirat tudományos testülete:

BADÓ ATTILA, DEZSŐ MÁRTA, FEJES ZSUZSANNA, GELLÉN KLÁRA,
HARMATHY ATTILA, LICHTENSTEIN JÓZSEF, MEZEY BARNA,
NÁNÁSI LÁSZLÓ, ROKOLYA GÁBOR, SINN ARNDT, SZABÓ BÉLA,
SZABÓ ISTVÁN, THÜR GERHARD

Szerkesztők:

FARKAS CSABA, GÖRÖG MÁRTA, HEGEDŰS ANDREA, KAPRINAY ZSÓFIA,
PÁKOZDI ZITA, VARGA IMRE

Főszerkesztő

HOMOKI-NAGY MÁRIA

Műszaki szerkesztő
MARVANEK JUDIT

Kiadja

GÖRÖG MÁRTA
dékán

Kiadványunk rövidítése

FORVM Szeged

ISSN 0324-6523 Acta Universitatis Szegediensis
ISSN 2063-2525 FORVM Acta Juridica et Politica

*Jelen kötetben megjelent tanulmányok az egyes szerzők szellemi alkotó tevékenységének eredményei,
az azokban megfogalmazott gondolatok, tudományos vélemények a szerzők saját álláspontját tükrözik.*

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ.....	11
BAKOS-KOVÁCS KITTI A magánjogról – történetiségében és a modern jogfejlődés tükrében.....	13
BALOGH ELEMÉR A középkori kánoni per.....	25
BARTA JUDIT A Teljesítésigazolási Szakértői Szerv szakvéleményére alapított per és a szakvéleményekkel kapcsolatos gyakorlati kérdések.....	31
BERKI GABRIELLA Mi fán terem a telemedicina? – a távorvoslás fogalma és kialakulása.....	39
BLUTMAN LÁSZLÓ Az előzetes döntéshozatal kezdeményezésének elutasítása: az igényérvényesítés lehetőségei.....	47
BOBIVOS PÁL A földre vonatkozó vételi jog a közjog fogságában.....	55
BOÓCZ ÁDÁM A Kkt. és a Bt. régi – új öröksége. Észrevételek az egyszemélyessé váló kkt-k és bt-k ipso iure megszűnésének szabályaihoz.....	63
DÚL JÁNOS Törredékek a vagyonkezelői jog szabályozásának változásaiából.....	71
FANTOLY ZSANETT A hatékony védelemhez való jog az Amerikai Egyesült Államok büntető igazságszolgáltatásában.....	79
FARKAS CSABA Gondolatok a saját üzletrésről.....	87
FARKAS CSAMANGÓ ERIKA Gondolatok az idegenhonos és inváziós halfajok terjedésének kezeléséről természetjogi aspektusból.....	93

GÁL ANDOR – SZOMORA ZSOLT A drónnal történő megfigyelés kriminalizálása mint a büntetőjogi magánszféravédelem kiterjesztése.....	101
GOMBOS KATALIN A többrétegű szabályok és a koherencia-elv érvényesülése határon átnyúló eljárások során.....	109
GÖRÖG MÁRTA A Bécsi Vételi Egyezmény 39. Cikkében foglalt „észszerű idő” megítélése a nemzetközi jogalkalmazási gyakorlatban.....	115
GYÉMÁNT RICHÁRD A Holland Kelet-indiai Társaság vázlatos gazdaságtörténete (1602–1799).....	121
HAJDÚ JÓZSEF A transznacionális munkavégzés szabályozásának lehetősége a BRI rendszerében, különös tekintettel a GATS Egyezmény 4. módoszatára.....	131
HARKAI ISTVÁN – MEZEI PÉTER Szerzői jogi flexibilitások végfelhasználó szerződések fényében.....	137
HARMATHY ATTILA A polgári jog szemléleti kérdéseiről történelmi alapon.....	147
HARSÁGI VIKTÓRIA Gondolattörések a társult perek új rendszeréhez.....	155
HORVÁTH E. ÍRISZ A kis értékű követelések európai eljárásának története.....	161
JAKAB ÉVA Róma és a tartományok: Igazságszolgáltatás és politika.....	169
JUHÁSZ ZSUZSANNA Telemedicina és büntetés-végrehajtás.....	177
KAPRINAY ZSÓFIA Gyakorlatban felmerülő újabb probléma termőföldek adásvételével összefüggésben.....	183
KARSAI KRISZTINA A mesterséges intelligencia szabályozásának európai tervezete, avagy algoritmusok térnyerésének előjelei a (büntető) igazságszolgáltatásban.....	189
KATONA TAMÁS – KATONÁNÉ PEHR ERIKA Az örökbefogadás társadalmpolitikai és jogi összefüggései.....	197

LÁSZLÓ KECSKÉS Some Ethical Problems of Arbitration.....	211
KISFALUDI ANDRÁS Érvénytelenségi kifogás az engedménnyel szemben.....	219
KISS BARNABÁS Csak a változás állandó – A különleges jogrend alkotmányi-alaptörvényi szabályozásának alakulása Magyarországon.....	227
KÖBLÖS ADÉL Mikor szükséges tárgyalást tartani polgári ügyekben?.....	237
LÖFFLER TIBOR Miről „szól” a népszavazás?.....	243
LUKÁCS ADRIENN Karantén office: az otthoni munkavégzés és magánélethez való jog a Covid19 pandémia idején.....	249
MÁRKI DÁVID Nyilvánosság az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogában.....	255
MEZEY BARNA Cella, kamra, zárka – Jogtörténeti töredékek a börtönrezsím szóhasználatához az 1843. évi börtönügyi javaslat kidolgozása során.....	263
MOLNÁR JUDIT A fizetési meghagyással szemben előterjesztett ellentmondás nem akadály a bírósági meghagyás kibocsátásának.....	271
NAGY ADRIENN Az I. Pp. Novella hatása a polgári perbeli bizonyítás szabályaira.....	279
NAGY CSONGOR ISTVÁN Kartellkár mint joghatósági ok.....	287
NOCHTA TIBOR Sérelemdíj és kártérítés a személyiségi jogok szerződésszegéssel történő megsértéséért.....	293
NYILAS ANNA A mesterséges intelligencia hatása a bírói döntéshozatalra.....	303
PAPP ZSUZSANNA Gondolatok a kifogások jelentőségéről egy polgári eljárásjogász szemszögéből.....	313

POZSONYI NORBERT	
A <i>vadimonium</i> alapvonalai a formuláris eljárásban.....	331
PRIBULA LÁSZLÓ	
A peres felek személyében bekövetkező változások gyakorlati problémái – a formális és az érdemi vizsgálat határán.....	339
RÉVÉSZ BÉLA	
Anomáliák a hálózati személyek nyilvántartása körül.....	349
RÚZS MOLNÁR KRISZTINA	
Mekkora a hasadék és hogyan lehet betölteni? – gondolatok a jogvitákról, az érdekvitákról és a hozzájuk kapcsolódó képzettségről.....	357
SÁNDOR ISTVÁN	
Az alapítvány egyes <i>common law</i> jogrendszerű országokban.....	363
SCHADL GYÖRGY	
Gondolatok a végrehajtási jogok harmonizálásáról.....	369
SIKET JUDIT	
Lehet-e „hintázni” a köz- és magánjogi jogviszonyok között?.....	377
SOÓS EDIT	
Az európai területi együttműködési csoportosulások (EGTC) az EU határrégióiban.....	385
SURI NOÉMI	
Gondolatok az ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzésről, a követelésbehajtás legújabb alternatív eszközéről.....	395
SZAKÁCS ILDIKÓ RÉKA	
Politikusok két kampány között – különös tekintettel a női szerepekre.....	401
SZAKÁLY ZSUZSA	
Az igazságügyi szakértő a magyar Alkotmánybíróság gyakorlatában.....	409
SZALAI PÉTER	
Tűnődés az osztott perszerkezetről szerzett tapasztalatokról.....	417
SZIVÓS KRISTÓF	
A felek eljárástámogatási kötelezettsége a jogösszehasonlítás szemszögéből.....	427
TAKÁCS ALBERT	
Alkotmány és antropológia.....	433
TÓKEY BALÁZS	
Váratlan (?) fordulat a kollektív defamációs ügyek kúriai gyakorlatában.....	441

UDVARY SÁNDOR A mesterséges intelligencia, mint potenciális adatvédelmi jogsértő.....	451
VARGA IMRE Kollektív igényérvényesítési eljárások Hollandiában.....	457
VÉKÁS LAJOS Újabb mozaikok az elővásárlási jog gyakorlásával létrejövő szerződés kérdéseihez.....	463
VISONTAI-SZABÓ KATALIN A gyermek kapcsolattartáshoz való jogának érvényesülése világhárvány idején.....	469
WOPERA ZSUZSA A dogmatika vagy a gyakorlat elsőbbsége?.....	477
<i>Köszöntők</i>	
CZIFRA JÁNOS <i>Professzor a barátom</i>	487
GÉCZI JÓZSEF ALAJOS <i>Szabó Imrét köszöntöm</i>	489
TRÓCSÁNYI LÁSZLÓ <i>Szabó Imre köszöntése</i>	491
<i>TABULA GRATULATORIA</i>	493

GÖRÖG MÁRTA*

A Bécsi Vételi Egyezmény 39. Cikkében foglalt „észszerű idő” megítélése a nemzetközi jogalkalmazási gyakorlatban

A szerződési jog nyújtja a magánjog dinamikáját. A piacgazdaság működésének elengedhetetlen szabályozási keretrendszere. A szerződési jog vizsgálata, értelmezése és gyakorlata során megkerülhetetlen a Bécsi Vételi Egyezmény. Az Egyezmény, illetve maga a szerződésszegés számtalan kérdést vet fel, melyek nem csupán elméleti, hanem jogalkalmazási gyakorlati síkon is megjelennek. Így Király Miklós vizsgálta például a bitcoin értelmezhetőségét a CISG alapján.¹ A helyes, vagy helyesnek vélt válaszok pedig függenek az aktuális piaci pozíciótól, a piacgazdaság jelenlegi állásától, a bennünket körülölelő gazdasági-társadalmi környezettől.

Kétségtelen, a Bécsi Vételi Egyezmény az egyik legsikeresebb nemzetközi egyezmény a részes államok száma és ehhez mérten ezen államokban az áruval kapcsolatos export/import ügyletek azonos szabály szerinti lebonyolódása alapján. Az Egyezmény minta-, modelljellegűt ölt. Ezen egyezményhez kapcsolt attitűdök eredményezik – többek között – azt is, hogy megannyi bírósági ítélet értelmezi a CISG passzusait, lehetőséget teremtve a jogtudományi álláspontok mellett más országok bírósági gyakorlatából levonható tapasztalatok lehetőségére. Az Egyezmény kiemelt, minta szerepet tölt be a jogalkotásban, melyet a szakirodalomban számosan az Egyezmény „Austrahlungswirkung”-jának neveznek. A magyar magánjogra, magánjogi gondolkodásunkra kettős hatással van: a Ptk. kodifikációja okán indirekt,² a nemzetközi ügyletekhez kötődő praktikumban pedig direkt hatással. Ez az indirekt hatás jelenik meg – többek között – a 2002-es német köztelmi jogi reformban, az UNIDROIT Alapelvek (1994, 2004), az Európai Szerződési Jog Alapelvei, valamint az Európai Adásvételi Jog Alapelvei vonatkozásában is.

* egyetemi tanár, intézetvezető, SZTE Állam- és Jogtudományi Kar, Civilisztikai Tudományok Intézete

¹ KIRÁLY MIKLÓS: *A Bécsi Vételi Egyezmény és a Bitcoin*. In: *Studia in honorem Lajos Vékás*. HVG-ORAC. Budapest, 2019. 154–161. pp.

² VÉKÁS LAJOS: *Bevezetés*. In: Vékás Lajos – Gárdos Péter (szerk.): *A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal*. Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft. Budapest, 2013. 20. p., VÉKÁS LAJOS: *Bevezetés*. In: Vékás Lajos – Gárdos Péter (szerk.): *Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz*. 1. kötet. Wolters Kluwer Kft. Budapest, 2014. 33. p.

A szerződési jog gondolkodásmódja erősen szolgáltatás-centrikus, a szerződés gerince alapvetően maga a szolgáltatás. A szolgáltatás jellege sok mindent determinál, így például az egyedi és fajlagos szolgáltatás közötti különbségtétel mintegy irányt mutat a kellékszavatossági eszköztár alkalmazhatósága kérdésében. A nem szerződésszerű áru szolgáltatás miatti, Egyezményen alapuló vevői igényérvényesítés a 38., 39., 40. és 44. Cikkben szoros kapcsolatán nyugszik. A 38. Cikkben rögzített megvizsgálási kötelezettség és az ahhoz kapcsolt időkeret célja egy olyan időtartam megállapítása, amelyen belül a vevőnek a 39. Cikk szerint „fel kellett volna fedeznie” a hibát. A 39. Cikk az áru fizikai fogyatékoságával kapcsolatos vevői reklamációt szabályozza. Ha e két cikk „életútját” vizsgáljuk, úgy e „páros” az egyik legtöbbször hivatkozott egyezményes rendelkezések között található. Ennek az okát az adja, hogy e két cikkben foglalt kötelezettség vevői elmulasztása az áru szerződésszerűségének hiányára vonatkozó vevői hivatkozási jog elenyészését, megszűnését eredményezi. Egyik oldalról tehát vevői kötelezettség, másik oldalról pedig elmaradása az élő jogban sokszor hivatkozott „eszköz” az eladói oldalon. Kivétel csak akkor engedhető alóla, ha az értesítés határideje elmulasztására a vevőnek ésszerű mentsége van, ugyanis ebben a helyzetben a 44. Cikk biztosítja „bizonyos (pénzbeli reparációt nyújtó) jogok”, így árcsökkentés, tényleges károk megtérítése gyakorlását. A 40. Cikk pedig mentesíti a vevőt a határidők elmulasztásának következményei alól, amennyiben a szerződésszerűség hibáját az eladó ismerte, vagy nem lehetett előtte ismeretlen, és azt mégsem tárta fel a vevőnek.

A 38. Cikk megvizsgálási kötelezettséget, a 39. Cikk pedig értesítési kötelezettséget keletkeztet a vevő oldalán. Ez a megkülönböztetés lehetővé teszi azt, hogy el lehessen különíteni egymástól az átadáskor meglévő és a később jelentkező hibákat. Ez az eladó számára garanciális szabályt teremt. Bár elkülönítést igényel a 38. és a 39. Cikkben rendelt határidő, ugyanakkor „össze is csúszhat”. Nyílt hiba esetében a 38. Cikkben foglalt megvizsgálási kötelezettség teljesítését követően, nyomban kell értesíteni az eladót. Ez esetben e két határidő összeeszik. Rejtett hiba esetében az értesítési kötelezettség határidejének kezdő időpontja az az aktus, amikor a vevő a hibát ténylegesen felfedezte. Ekkor a megvizsgálási kötelezettség és az értesítési kötelezettség határideje elválik egymástól, a vevő a szabályozási keretrendszernek megfelelő megvizsgálási kötelezettsége teljesítése ellenére sem felismerhető a hiba.³

A kérdés fontosságát az is jelzi, hogy az Egyezmény 46. Cikk (2) és (3) bek. alapján a vevő csak akkor követelheti a nem szerződésszerű áru kicserélését, ha a fogyatékoság alapvető szerződésszegésnek minősül és az áru kicserélése iránti igényét a 39. Cikkben meghatározott értesítéssel egy időben, vagy azt követően ésszerű határidőn belül közli. Ha az áru nem szerződésszerű, a vevő igényelheti, hogy az eladó az áru kijavításával orvosolja annak fogyatékoságát, ha ez az összes körülmény figyelembevételével nem ésszerűtlen. A kijavítás iránti igényt a 39. Cikkben meghatározott értesítéssel egy időben, vagy azt követően ésszerű határidőn belül kell közölni.

A szerződésszegés az áru teljesítési időpontjabeli fogyatékoságát állítja fókuszba. Az Egyezmény nem ad támpontot az „ésszerű idő” klauzula értelmezéséhez. Érdekes megvizsgálni a 39. cikkben foglalt időtartam nemzeti jogokban való megjelenését. A német ke-

³ SÁNDOR TAMÁS – VÉKÁS LAJOS: *Nemzetközi Adásvétel*. HVG-ORAC. Budapest, 2005. 238–239. pp.

reszkedelmi törvény (Handelsgesetzbuch) az eladó általi azonnali megvizsgálási kötelezettséget és a hiba nyilvánvalóvá válását követően azonnali értesítési kötelezettséget ír elő.⁴ Az osztrák Unternehmersgesetzbuch alapján a vevőnek ésszerű határidőn belül kell értesítenie az eladót.⁵ Az 1959-es Ptk. „lehető legrövidebb időn belül”,⁶ a hatályos Ptk. „késedelem nélküli”⁷ az Egyezmény kihirdetéséről szóló 1987. évi 20. törvényerejű rendelet „ésszerű időn belül” értesítési kötelezettséget írt elő a vevő számára. A CISG is ezt a fordulatot tartalmazza „reasonable time” kifejezést alkalmazva.⁸ Az „ésszerű idő” kritériumainak fellátásakor az egyedi tényállás egyedi körülményei a meghatározóak, ahol a szerződés közvetett tárgyának minősítése (romlandó / szezonális természetű / tartós használatra rendelt), a kereskedelmi ügylethez kapcsolt kereskedelmi szokás és a szerződő felek üzleti szokása mérvadó. Az Egyezmény egyik kiváló kommentátora, Ingeborg Schwenzer mind kommentárjában, mind pedig más publikációiban rámutatott arra, hogy míg a német jogrendszer hagyományosan korlátozó volt a vonatkozó értesítési idő kapcsán, addig mások, mint például Franciaország és az Egyesült Államok sokkal liberálisabb, akár több hónapig vagy akár évig is eljutott az értesítési időtartam meghatározásában.⁹ A szakirodalomban elsőként Ingeborg Schwenzer tett javaslatot és fogalmazott meg véleményt összehasonlító kutatása eredményeként a „reasonable time” tényleges standardjére egy egy hónapos időtartammal.¹⁰ Ahogy Schwenzer fogalmazott: „Will man allzu großen Auslegungsdivergenzen vorbeugen, erscheint eine Annäherung der Standpunkte unabdingbar. Als grobem Mittelwert sollte man deshalb wenigstens von ca. einem Monat ausgehen.”¹¹

A szakirodalomban is többször idézett, tankönyvi jellegű legismertebb ügy, az új-zélandi kagyló-ügy alapvető jelentőségű ebben a kérdésben is, amely magán viseli Schwenzer hatását. A német legfőbb bírói fórum, a Bundesgerichtshof (BGH) 1995-ben, ebben a döntésében foglalkozott először a CISG 39. Cikk 1 bekezdésének értelmezésével a CISG német jogba való átültetése után. A bíróság – többek között – kimondta, az alperes nem hivatkozhat a hibás teljesítésre, illetve az ebből eredő elállásra a sérült csomagolás miatt, mivel az alperes több mint egy hónapot, hat hetet várt, mielőtt értesítette volna a felperest a csomagolás hiányossága miatti hibás teljesítésért és ezáltal a CISG 39 Cikk (1) bekezdése által megkövetelt ésszerű időn belül nem cselekedett.¹² A bíróság dictum formájában

⁴ § 377. bs. 1. Ist der Kauf für beide Teile ein Handelsgeschäft, so hat der Käufer die Ware unverzüglich nach der Ablieferung durch den Verkäufer, soweit dies nach ordnungsmäßigem Geschäftsgange tunlich ist, zu untersuchen und, wenn sich ein Mangel zeigt, dem Verkäufer unverzüglich Anzeige zu machen.

⁵ § 377. Abs. 1. (1) Ist der Kauf für beide Teile ein unternehmensbezogenes Geschäft, so hat der Käufer dem Verkäufer Mängel der Ware, die er bei ordnungsgemäßem Geschäftsgang nach Ablieferung durch Untersuchung festgestellt hat oder feststellen hätte müssen, binnen angemessener Frist anzuzeigen.

⁶ 1959. évi IV. törvény 307. § (1) bek.

⁷ 2013. évi V. törvény 6:162. § (1) bek.

⁸ United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (1980) Article 39.

⁹ SCHWENZER, INGEBORG: *The Noble Month (Arts. 38, 39 CISG) - The Story Behind the Scenery*. 7 Eur. J.L. Reform 353 (2005), 354. p.

¹⁰ CAEMMERER, ERNST VON – SCHLECHTRIEM, PETER: *Kommentar zum Einheitlichen UN-Kaufrecht. Das Übereinkommen der Vereinten Nationen über Verträge über den internationalen Warenkauf - CISG-Kommentar*. C. H. Beck. 2. kiadás. München, 1995. 362. p.

¹¹ SCHLECHTRIEM, PETER – SCHWENZER, INGEBORG: *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. Oxford University Press. Oxford, 2010. 632. p.

¹² CLOUT case No. 123. (Germany, 8 March 1995, Bundesgerichtshof – New Zealand mussels case) II. (2) „Selbst wenn man insoweit nach Auffassung des erkennenden Senats sehr großzügig wegen der

azt is megállapította, hogy a fogyatékoság felfedezése után egy hónappal megküldött felmondás „ésszerű időnek” tekinthető az egymástól eltérő nemzeti jogi hagyományok figyelembe vétele mellett.¹³ Négy évvel később, 1999-ben a német BGH-nak ismét lehetősége nyílt arra, hogy a CISG 39. Cikke kapcsán kifejezze véleményét egy félkészpapír gyártó svájci eladó és egy német papírfeldolgozó cég közötti ügyben.¹⁴ A bíróság ismét dictum formájában, ugyanakkor már „rule”-nak, szabálynak nevezve a „regelmäßige einmonatige Rügefrist” standardot alkalmazta,¹⁵ (mintha az mindig is így lett volna). Bár a „regelmäßige einmonatige Rügefrist” irányadó jelleget öltött a német legfelsőbb bírósági gyakorlatban, ugyanakkor nem feltétlenül nyert mindig követést. Így van olyan német bírósági ítélet, mely két hetes időtartam mellett foglal állást.¹⁶

A német bírósági döntések éreztették hatásukat a svájci jogalkalmazásban is, így az Obergericht des Kantons Luzern 1997-es ítéletében az értesítési kötelezettséghez kapcsolt „reasonable time” értelmezésére vállalkozott.¹⁷ Az ítéleti tényállás középpontjában egy gyógyászati eszközök gyártó olasz eladó és egy, a terméket kórházak számára továbbértékesítő svájci kis cég, mint vevő közötti szerződés állt. A tényállás szerint a gyógyászati segédeszköz szolgáltatása nem volt szerződészerű. A bíróság a német doktrínához kapcsolódó valamennyi véleményt megvitatta és a „regelmäßige einmonatige Rügefrist” standardjának átvételét fogadta el. Néhány évvel később, 2003-ban ugyanezen Bíróságnak egy másik ügyben újra döntenie kellett ebben a kérdésben, amikor is megerősítette hat évvel korábbi véleményét, ez esetben kifejezetten Schwenzerre is hivatkozva.¹⁸

unterschiedlichen nationalen Rechtstraditionen von einem "groben Mittelwert" von etwa einem Monat ausgehen wollte (so Schwenzer aaO Art. 39 Rdnr. 17 m.w.Nachw.; strenger demgegenüber z.B. Herber/Czerwenka aaO Art. 39 Rdnr. 9; Piltz aaO § 5 Rdnr. 59; Reinhart, UN-Kaufrecht, 1991, Art. 39 Rdnr. 5), war die Rügefrist vor dem 3. März 1992 abgelaufen.“

¹³ CLOUT Case No. 123, supra note 12, § II(2). “Even if this Court were to apply a very generous ‘rough average’ of about one month, taking into account different national legal traditions, the time limit for the notice of the lack of conformity with the contract had expired. ...”

¹⁴ CLOUT Case No. 319 [Bundesgerichtshof, Germany, 3 Nov. 1999], http://www.uncitral.org/clout/clout/data/deu/clout_case_319_leg-1542.html

¹⁵ CLOUT Case No. 319 [Bundesgerichtshof, Germany, 3 Nov. 1999], II(2)(bb) „Selbst wenn die T. Papierfabrik AG einen möglichen Bedienungsfehler durch innerbetriebliche Feststellungen und ohne Einholung eines Sachverständigengutachtens kurzfristig hätte ausräumen können, war ihr für die Entscheidung über das weitere Vorgehen und die Einleitung der erforderlichen Maßnahmen - etwa die Auswahl und Beauftragung des Sachverständigen - jedenfalls ein gewisser Zeitraum von rund einer Woche zuzubilligen, woran sich die vom Berufungsgericht angenommene zweiwöchige Dauer einer gutachterlichen Untersuchung sowie danach die – regelmäßige – einmonatige Rügefrist nach Art. 39 Abs. 1 CISG (vgl. BGHZ 129, 75, 85 f) anschloß.“

¹⁶ CLOUT 773. sz. ügy Bundesgerichtshof Németország, 2004. június 30., VIII ZR 321/03.

¹⁷ CLOUT Case No. 192 [Obergericht des Kantons Luzern, Switzerland, 8 Jan. 1997].

¹⁸ Obergericht Luzern, Switzerland, 12 May 2003 „Bei der Bestimmung der angemessenen Rügefrist gemäß Art. 39 Abs. CISG ist auf die Umstände des Einzelfalles abzustellen. Wie indessen die Frist bei dauerhaften Gütern im Normalfall, d.h. ohne besondere Umstände die für eine Verkürzung oder für eine Verlängerung sprechen, zu bemessen ist, erscheint unsicher. Schwenzer (Komm. zum einheitlichen UN-Kaufrecht [Hrsg. von Caemmerer/Schlechtriem], 2. Aufl. N 17 zu Art. 39) weist darauf hin, dass deutsche Autoren tendenziell einen Zeitraum von acht Tagen zugrunde legen wollen, dass jedoch namentlich im US-amerikanischen Recht auch eine Rüge erst mehrere Monate nach Entdeckung des Mangels als noch innerhalb angemessener Frist erhoben gilt. Wolle man allzu grossen Auslegungsdivergenzen vorbeugen, erscheine eine Annäherung der Standpunkte unabdingbar. Als groben Mittelwert solle man deshalb wenigstens von ca. einem Monat ausgehen. Honsell/Magnus (a.a.O., N 21 zu Art. 39 CISG) als deutsche Autoren geben als groben Orientierungswert eine Anzeigefrist von einer Woche als angemessen an und weisen auch auf die abweichende

Ha az angol jogra tekintünk, az a „noble month” kifejezéssel operál, melyet Ingeborg Schwenzer Van Caemerer / Schlectriem kommentárban írt „großzügigen Monat” kifejezéséből ültettek át.¹⁹

2004-ben született meg az Egyezmény Tanácsadó Testületének (CISG Advisory Council) 2. számú véleménye, amely a vevő megvizsgálási és értesítési kötelezettségével foglalkozik.²⁰ (Említést érdemel, hogy a vélemény megszövegezésében Schlechtriem professzor is részt vett.) A Testület véleménye alapján az értesítés ésszerű időpontja a körülmények függvényében eltér egymástól. Véleményének indokolásában kifejti, hogy az értesítést bizonyos esetekben a fogyatékoság felfedezése napján, vagy azon a napon kell megtenni, amikor a fogyatékoságot fel kellett volna fedeznie a vevőnek. Más esetekben hosszabb időszak is megfelelő lehet. A testület véleménye szerint egyetlen rögzített időszak sem, legyen az 14 nap, egy hónap vagy más időtartam sem tekinthető in abstracto ésszerűnek az eset körülményeinek figyelembevétele nélkül. Ilyen, figyelembe veendő körülménynek számít az áru, a hiba jellege, a felek helyzete és a releváns kereskedelmi szokások.²¹ Ilyen 14 napos időtartam megjelenik például a belga,²² illetve az osztrák²³ bírósági ítéletekben. A Testület véleménye szerint az „ésszerű időt” nem lehet meghatározni.

Az értesítés küldésére vonatkozó egyezményi szabályozás ugyanakkor diszpozitív, a felek konszenzussal eltérhetnek a CISG rendelkezéseitől. Erre alapítottan tértek el a felek egy, a német bíróság előtti jogvitában. Az alapul fekvő tényállás szerint a felek a Német Textil- és Ruhaiipari Általános Szerződési Feltételeket a közöttük érvényesen létrejött szerződésre alkalmazandóként határozták meg. Az ÁSZF értelmében az áru kézhezvételétől számított 14 napon belül a vevő kötelezettsége az esetlegesen felmerülő minőségi hibához kapcsolódó értesítés. Az olasz eladótól kasmírpulóverekeket rendelt német vevő a bíróság döntése értelmében elvesztette az áru minőségi hibájára való hivatkozáshoz kapcsolódó jogát, tekintettel arra, hogy a pulóverek szállítása 1996 júliusának utolsó napjaiban történt, a vevő az eladót ugyanakkor csak 1996. december 5. napján értesítette. A bíróság ítéletében megállapította, legkésőbb egy hónapon belül értesíteni kellett volna az eladót. Tekintettel azonban arra, hogy a felek az ÁSZF alapján két hetes határidőben állapodtak meg, a bíróság a vevő által minőségi hibára vonatkozóan előterjesztett kifogást elkésztettek értékelték.²⁴

Auffassung von Schwenzer hin, ohne sich indessen mit deren Argumenten auseinanderzusetzen. Das Obergericht des Kantons Luzern ist in seinem Urte vom 8. Januar 1997 (LGVE 1997 I Nr. 1) der Empfehlung gefolgt und hat eine Rügefrist von einem Monat als angemessen erachtet. Nachdem keine der Parteien Umstände vorträgt, die eine Verkürzung oder eine Verlängerung dieser Frist begründen könnten, besteht keine Veranlassung von diesem empfohlenen Mittelwert abzuweichen. (...)” <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/846.pdf>

¹⁹ ANDERSEN, CAMILLA: B. *Article 39 of the CISG and its „noble month” for notice-giving, a (gracefully) ageing doctrine?* Journal of Law and Commerce 30(2) 2012. May 185. p.

²⁰ CISG Advisory Council Opinion No. 2. Elemzéséhez lásd: SZABÓ SAROLTA: *A bécsi vételi egyezmény, mint nemzetközi lingua franca*. Pázmány Press. Budapest, 2014. 109–129. pp.

²¹ *CISG Advisory Council Opinion No. 2 - Examination of the Goods and Notice of Non-Conformity Articles 38 and 39*. In: Pace International Law Review Volume 16. Issue 2 Fall 2004. 379. p.

²² CLOUT 1018. sz. ügy Hof van beroep Antwerpen, 1995/AR/1558, 1998. november 4.

²³ Oberster Gerichtshof Austria, 2 Ob 191/98 X, 1998. október 15.

²⁴ CLOUT 232. sz. ügy Oberlandesgericht München, 1998. március 11. 7 U 4427/97.

A nemzetközi kereskedelmi gyakorlatban a felek döntési autonómiájára helyeződik a hangsúly, az Egyezmény diszpozitív jellege a felek akaratát helyezi előtérbe. Ez az Egyezmény rendelkezései alkalmazásának kizárási lehetőségét vonja magával. Ez az „opting/opt out” trend az Egyezményhez kapcsolódó jogalkalmazási bizonytalanságok következménye. Mindez ugyanakkor azt is jelenti, hogy épp a jogegységesítés, az egyezmény célja veszik el a CISG kizárásakor.